ecc͞iam veneris.ei⁹ more͞ ſerua
ſicuiq3 non vis ee͞ ſcandalum.
nec que͞q̄ tibi.ex q̄ ſūt verſus
Cū fueris rome.romano viui
to more. Cū fueris alibi.viuito
ſicut ibi. Septimo deb3 a ieiu
nante inſpici tps Nā ſm thō.
in ſūma:die dn̄ica ieiunare nō
couenit.q2 dies eſt leticie Vn̄
ſi quis tūc ieiunar3:con̄ oſue
tudinem populi xp̄iani facer3
q̄ p lege ſm Aug⁹. habe͞da e͞
Addit bonauen.li. de euangeli
ca perfectiōe.niſi valitudo ali
ud requirat.vel familiaris inſti
ctus ſpūſſancti aliud requiāt
pe.pa.7 tho.dicūt.q3 etiam in
feſto natiuitatis dn̄i quis ieiu
nare pōt ut pat3 in multis reli
giōnib3. Et qui vouiſſent.pl⁹
tunc tenentur. Que dicta ſunt
de Ieiunio ī aliena terra ſuādo.
etiam intellige͞da ſūt de abſti
nentia a carnib3 vel lacticinijs
ne ſcādaliſet q̄s. Vn̄ extra de
obſ. ie.ca. Explicari.d2 q3 in fe
ſto natiuitatis xp̄i ſi ī ſexta fe
ria venit a carnibus abſtinere
tenētur qui ad hoc obligāt
voto vel regulari obſeruācia.
Et q3 etiam hij nō ſunt repre͞he͞
dendi q̄ pro tunc ob deuocōe3
voluerint abſtinere

¶ Capitulum Octauum.

Ed adhuc querit q̄ te
neātur ieiunare͞.7 quā
do in ieiunio diſpēſa
ri poſſit.a q̄s. ¶ Vbi nōn dū a
ſm dur.tho.7 pe.de pal.q3 nul
lus auctoritate ſua d3 ſoluere
ieiunīū.q2 null⁹ eſt iudex ī ſua
cā.ſi comode pōt habere recur
ſum ad ſuperiorem ſuū. Et ſm
hoſti.nō ſufficit licentia ſimpli
cis ſacerdotis.ſi pōt hr̄i epiſco
pus. Alias ſi non pōt comode
haberi epūs:pōt curatus diſpē
ſare. Tn̄ i ſumma tho.addit.
In talibus recurrendū eſt ad
ſupioris diſpenſacōem.niſi for
te vbi ita cōſuetum ē.q3 ex hoc
ipō q3 p̄lati diſſimulāt.annue
re videtur. ¶ Sūt aūt quīq3 b
cauſe principales racōnabiles
a legittime ꝓpt quas pōt q̄s
diſpenſare in ieiunio.vel in pre
ueniendo horā.vel ī comede͞do
aliū cibum.q̄ ieiunātes fortes
ꝓ tunc comedāt. Et ſunt Etas.
infirmitas.neceſſitas.labor.a
miniſteriū. Prima cā eſt Etas.
Vnde ſm tho.vſq3 ad finem
.xxi.anni non tenētur ieiunare͞
iuuenes.q2 idigēt ut plurimū
ante illud tps de nutrimēto.du
plici de cā.vic3.ut nutriantur
7 eciā ut creſcāt. Tamen infra
predictū tps decens eſt ut ad
aliquā abſtinētiā ſe exerceant
plus a min⁹ ſm modū ſue eta
tis Sed q2 q̄to ad terminū p̄
dictum appropiquatur:tāto
virt⁹ nature magis roboratur.
a augmentum tardi⁹ pcedit.

cū in p̄mis quinq3 annis pueiat
puer ad medietatē augmenti:
ut ph̄s dic̄· Jō ſm q̄ mag̃ ap
propinquāt ad p̄dictū timnū
ſūt eis ieiunia magis ɔmenſu
randa dicit tho· Jdem creditur
tenendū de ſenibus valde· ꝓpt̄
debilitatem virtutis digeſtiue
ſi tanta ſit q̄ nullo modo pn̄t
digerere tantū cibū vna dige
ſtione· qn̄tus ſufficerz ad cōſ
uacōnem nature· plurū etiam
terrarum conſuetudo hab3 q̄ i
ieiunijs p̄ſatis uſq3 ad ſeptēni
um· pueris datur oua ꝗ lacticī
nia· dicit quidā doctor· Secū
da cauſa eſt infirmitas vel debi
litas· q̄ aūt dicit decretal· de bi
libus ꝗ infirmis non p̄iudicet
dicit pe· pal· i· iiij· Jntelligitur
non ipō iure· ſ3 diſpēſatiue· vn̄
non dicit q̄ tales non ligētur.
ſ3 q̄ eis non preiudicetur· De
bet aūt eſſe euidens infirmitas·
Vn̄ etiam canones pmittunt
neceſſitate exigēte cū infirmis i
eſu carnium diſpenſaē· extr̄ de
obſ· ieiu· Cōſiliū Et videtur q̄
etiā debiles qui nō pn̄t tātum
comedere vna vice q̄ natuā cō
ſuet̄: nō teneātur ſtricte diu
ſaltem ieiunare eadē racōe qua
ſupra de etate dictū eſt· Jſte ca
ſus ɔtigit· ſ3 in paucōrib3· pro
quāta aūt īfirmitate vel debili
tate ſolui poſſit ieiunium ab ī
firmis vel debilib9 arbitrio bo

nī viri pocius limitandū eſt· q̄
p aliquā doctrinam genealem
ut dicunt doctoēs· de mulieib3
p̄gnātib3 ꝗ nutricib9· ſi timea
tur probabiliter de picıılo ca
rum ſi ieiunauerint· de fetu in
vtēo· vel de puero· ad vbeā: nō
ſolum pn̄t: ſ3 etiam tenētur ſol
uere ieiuniū· ¶ Tercia cauſa c
eſt euidēs neceſſitas penurie in
nie· que pōt eſſe duplex· Vna
magne pauptatis· ut quando
aliquis cogitur hoſtiatim mē
dicare· ꝗ nō pōt habere tantū
de cibo q̄ ſufficiat pro vna refe
ctōne ille pōt pluies comedere
Alias ſi poteſt habere ſimul ſa
tis pro vna refectōne: tenetur
ieiunare· Concord· tho· i ſcrip·
ꝗ in ſumma· Et addit q̄ qn̄ q̄ꝰ
ꝓpter p̄cedentem inediam ita
debilitatus eēt q̄ ieiuniū ſuſti
nere nō pōt: eē excuſatur· Alia
penuria poſſ3 eſſe ex magna ca
riſtia· ut ſi in· xl· vel i prefatis ie
iunijs null9 ali9 cib9 hr̄i poſſet
niſi carnes· vel in exercitu. vel a
lias· ſi nō poſſ3 ſimul hr̄e cibū
ſufficiētem· ſ3 ſolum ſucceſſiue
ꝗ intpolati Jn talib3 caſib3 plu
ries comedēs. vel carnes cōēs. a
pccō mōꝛli excuſaētur· Qui tn̄
ſufficiētiā carniū hr̄et. i tali ca
ſu ſm q̄ſdā teneretur ieiunare
ſc3 tm̄ ſemel comedēdo· ¶ Quā d
ta cauſa eſt labor neceſſarius
et piius quem homo vſq3 ad

aliud tẽpus differre non põt.
ꝛ quẽ cogitur cum magna fa
tigacõe ↄtinuare. In tali laboꝛẽ
nõ tenentur ad dicta ieiunia.
maxime q̃ nõ ſũt ita foꝛtes ꝙ
ſimul poſſent laboꝛare ⁊ ieiu
nare. Ex quo patꝫ q̃d teneãt
peregrinãtes. itinerãtes. laboꝛã
tes in vineis. agris. ꝛ artibus
mechanicis. Vñ in. iiij. dic. tho.
Si ſit talis pegrinacõ q̃ poſſꝫ
ſine incõmodo differri: debet
peregrinacõeꝫ homo differre ſi
ſimul cũ ea non põt ieiunare.
Si aũt pegrinacõ cõmode diſ
ferri non põt. vel qꝛ temp9 ie
iunij hominẽ in via p̃occupat.
vel qꝛ dies feſtus alicubi immi
net ad quẽ ex deuocõne homo
ꝑgere cupit. vel qꝛ moꝛa in peri
tentia piculũ hꝫ. ſpũale vel coꝛ
poꝛale. põt ſm diſpenſacõeꝫ ſui
ſupioꝛis omnib9 p̃dictis pẽſa
tis pegrinãs ieiuniũ ſoluere.
hoc tñ itelligitur de hijs q̃ la
boꝛe itineris adeo affligũtur.
ꝙ ſimul cũ ieiunio itinerare nõ
pñt. nec obſtat ꝙ p̃ceptũ debet
ꝑponi cõſilio. qꝛ intencõ hui9
modi p̃ceptum dantis non ẽ
alias pias ꝛ magis neceſſari
as cauſas excludere: nec inten
cõ maioꝛis lucri nõ neceſſarij
laboꝛãtes coꝛpalit᷑ eos a pccõ
excuſat ſi ieiuniũ frangũt: nec
illi iteꝝ a pccõ immunes ſunt
q̃ operarios cõducere nolunt ñ
tali pacto ut ieiuniũ ſoluant. ñ
foꝛte cauſa ſit nccña q̃ feſtina
cõnem opis ꝓ quo laboꝛatur
expoſcat. hec tho. ¶ Quĩta cã e
p̃ueniendi cibum ẽ miniſteriũ.
vnde ſeruientes nobilib9 diu
mẽſam ꝓtrahẽtib9. ſi ex cauſa
nccña p̃ueniãt aliquãtulũ ho
rã comedendi comedẽdo ex to
to. vel ſi p̃libãt modicũ ne defi
ciãt i ſeruiendo. ⁊ hoc faciãt poſi
tis iã mẽſis. vel paꝝ añ. Ita ꝙ
ꝓpt᷑ cõtinuacõem tpis totum
debeat reputari vna mẽſa: nõ
credũt quidã doctoꝛes ꝙ pec
cẽt. Sicut nec peccẽt ſeruitoꝛeſ
mediocriũ ꝑſonaꝝ q̃ ſurgunt
de mẽſa dñoꝝ ſuoꝝ ut vadãt
ad poꝛtandum vinum. vel ut
poꝛtẽt exenia. ꝛ reuertẽtes ite
rum comedũt. de regulai9 q̃
debent legere ad mẽſam i refe
ctoꝛio idem dicend᷒. ſicut de ſerui
toꝛib9 nobiliũ. dũmodo hoc
licẽtiati faciunt. ¶ Quo ad ter f
tium principale nõnd᷒. ꝙ mul
ta virtus abſtinẽdi eſt i hoĩe
quã pauciſſimi expiuntur niſi
coꝛp9 ſuũ exerceãt ieiunijs. ab
ſtinẽcijs ⁊ ſimilibꝫ qd᷒ pꝫ prio
in abſtinẽcijs phoꝝ pagano
rũ. Nã ut legitur in vitis phi
loſophoꝝ de ſocrate. Socra
tes tãtpatus fuit i victu. ut fe
re per oẽm etatẽ ſuã ifirmitate
caruerit. ⁊ i peſte q̃ athenas va
ſtauit illeſus trãſiret. Itẽ cum

q̄uoſdā hoſpites tenui cena ꝓ
cuaſſet ⁊ amic⁹ ei⁹ ei hoc itima
ret: Rn̄dit Socrates Si boni
ſūt: equanimit̄ ferēt. Si mali:
nō ē curādū. Itē docebat illos
vitandos in cibo ⁊ potu q̄ vltra
ſiti fameq̄ȝ ſedādā ꝓuocare ſe
noſcerentur. Sic carnepdes
ph̄us ut refert valerius int̄m
cogitacōib⁹ ⁊ ſtudio ihēſit. ut
ad mēſā ſedēs manū ad mēſā
porrigē obliuiſceretur ⁊ famu
la quā loco vxoris hūit dextrā
ph̄i ncc̄ariis vſib; appodiaret
Attn̄. i. C. ⁊. x. ſue etatis anno
viuēdi ⁊ philoſophādi finē de
dit Et epicur⁹ voluptatis aſſer
tor ut ait Jero. dixit oleib; po
mis ⁊ vilib; cibis vtēdū. q̄ cā
nes ⁊ exq̄ſite epule igēti cura.
⁊ ſollicitudīe miſeā ꝑparate. ma
iorē penam hn̄t in q̄rēdo. q̄ vo
luptates i abutēdo. Vbi aq̄ et
panis ſunt. ⁊ cetea̍ ſilia. ibi na
ture ſatis factū ē. q̄c q̄d ſuperfu
erit. nō ad vite ncc̄itatē ſȝ volup
tatem pertinȝ. hec de vita ph̄o
rū. Qō ſi gētiles hoc fecerit. quā
ta verecundia ē xp̄ianū nō ab
ſtinere. Secūdo quātū valeat
in abſtinēdo hūana natura licȝ
in adā ſit debilitata: pȝ i abſti
nēciis magnis et lōgis q̄s ſu
ſtinēt muiti i carceib; Et q̄s fa
ciūt aliq̄ ꝓ ſanitate acq̄rēda et
obſuāda. Tercō pȝ i abſtinētia
quā fecērt viri ſcī q̄ nob ſiles fu
erūt. pmo ⁊ mulieres ſcē fragi
lioris nature. Ex q̄ pȝ q̄ hoīes
multa poſſent: ſi vellēt ſe ꝓbaē
i abſtinētiis. Sȝ ſūt heu multi
qui ſe ꝓbant piciēdo lapidē. lu
ctādo. ſaltādo. currēdo. pugnā
do eciā ad mortē Sȝ i abſtinē
ciis pauci ſe ꝓbāt. Vn̄ dic. bn̄
nar. Ignoſce dn̄e ignoſce. diſ
ſimulam⁹. ⁊ giuſam ⁊ in hiis q̄
ad te ptinēt: vix ē qui velit ex
piri q̄d poſſit. ¶ Sȝ q̄rerȝ ali
q̄s eſt ne aliq̄n ieiuniū vł abſti
nētia vitiū. vel otra augmentū
v̄tutis Re. tho. i. iiij. di. xv. q̄ ſic
in t̄plici caſu. Primo q̄n quis
ſibi ſubtraheret neceſſaia in cib
que ptinent ad ncc̄itatem vite
hoc enim nō licȝ. ſicut nec inte
mere ſeipm̄. Sȝ hoc neceſſariū
ē valde modicū. q̄ modicis na
tura contenta eſt. de hoc dicit
Jeronimus. Non differt vtrū
magno vel paruo tempore te
interimas. Secundo eſt neceſ
ſarium ad cōſeruandum vali
tudinem corporis in ſtatu. que
accipitur ſ̄m ſufficienciā. Ha
bito reſpectu ad ea que incum
bunt ex officio. vel ex ſocietate
eorum ad quos quis conuiuit
neccario agenda. ⁊ tale neceſſa
rium ſubtrahi nō debȝ. q̄ hoc
eſſet de rapina hoſtiam offer
re. ſi quis ꝓpter ieiuniū impedi
retur ab aliis operibus ad que
alias obligatur. Vn̄ Jero. dic

de rapina holocauſtū offert. q̄
vel cibor̄ nimia egeſtate. vel
mādu̇cādi. vel ſomni penuria i
moderate corp⁹ affligit. Ter
cio ſi ſit tāta abſtinētia q̄ hō
ab opibus vtilioꝛib⁹ impedia
tur q̄uis ad ea ex neceſſitate
non teneatur: indiſcretū eſt ie
iuniū. et ſi nō ſit illicitū. Vnde
Jero. dic. Ronabilis homo dig
nitatem amittit. qui ieiunium
caritati. vel vigilias ſenſus īte
b gritati prefert. ¶ Queritur. ij.
an ieiunia poſſint redimi ꝑ pe
cunia. vel alio mō. Re. ſm Inno
c. q̄ triplex eſt Jeiuniū. vnum
ab ecclīa mādatū. de quo ſup. et
hoc non pōt redimi. niſi cā vel
neceſſitas in ieiunante ſubſit
Alia ieiunia ſūt volūtaria. ideſt
vōtia. et talia ſine cauſa que in
ieiunāte ſubſit. dūmō alias ſit
vtile redimi pn̄t. auctoritate
ſupioꝛis. Tercio ſūt ieiunia i pe
nitētiā iniūcta. et de iſtis idem
eſt ſicut de voluntarijs.

Preceptū. vij. Capi. Primū

Modo videndū ē de ſe
ptio p̄cepto. non
facies furtū. Vbi
nō ſolū de⁹ ꝓhib3
furtū: ſ3 rapinā. oē3 īfidelē emp
cōe3. venditione3. labo rē. et oēs
modos quib3 hō voluntarie in
fert alteri damnū in rebus ſuis
tp̄alibus. Q̄ḋ nōuit Aug⁹. cū
i q̄ſtioibus. Exo. dixit. furti no
mine itelligitur oīs vſurpacō
rei aliene. nō eī rapia3 pmiſit.
q̄ furtū ꝓhibuit. ſed apte totū
ꝓhibere voluit. Vn̄ con̄ aua
riciā hoc mādatū traditur de
q̊ videnda ſūt tria. Primo q̄d
ſit auaritia. et quale pccm̄. Se
cūdo q̄ deteſtabil' ſit. Tercio
cur diuitie q̄ ſunt infima bōa tā
tū diligūtur ab hoie. ¶ Q̄ntū a
ad p̄mū ſciēdum q̄ auaritia ca
pitur ſm tho. 2. 2. q. cxviij. Du
pliciter. Vno mō eſt inoꝛdia
tus appetitus. ſeu amoꝛ hn̄di et
poſſidendi aliena. Ex q̊ amoꝛe
mouet' hō ad volendū ſeu poſ
ſidendū aliena idebite. vic3 ſur
ripiēdo ea aut retinēdo Et ſic
auaritia oppoitur iuſticie Et ſic
accipitur Ezech. xxij. p̄ncipes
ei⁹ i medio ei⁹ q̄ſi lupi rapiētes
p̄dā Alio modo accipitur aua
ritia ꝓut ē ioꝛdinatus amoꝛ et
appetitus ad diuitias ꝓprias.
ut cū q̄s nimis amat res vtiles
exterioꝛes. et ꝓpt' hoc nimis deſi
derāt eas acq̄rere. Aut nimis cō
plac3 i ia poſſeſſis. et ideo nimis
retin3 eas. q̄uis nō velit rape
aretinē aliena Et ſic oppoitur
liberalitati. que modeātur hu
iuſmōi affectioēs circa ꝓprias
diuitias. hec auaritia ſemp eſt
pccm̄. Vn̄ heb. vlti. 3. Sint
moꝛes. ideſt vita ſine auaricia